

ภาคผนวก จ

คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญเกี่ยวกับการเลือกตั้ง
ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540

1. คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ 15/2541 ลงวันที่ 19 พฤศจิกายน 2541

วินิจฉัยว่าการที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2541 มาตรา 23 ซึ่งบัญญัติให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งที่ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้งโดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้ถือว่าผู้นั้นเป็นบุคคลซึ่งไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ให้ผู้นั้นเสียสิทธิการได้รับการช่วยเหลือจากรับตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด ซึ่งเป็นการกำหนดการเสียสิทธิไว้ไม่สมบูรณ์และไม่ชัดเจน และให้อำนาจคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเสียสิทธิด้วยเท่ากับว่าเป็นการให้อำนาจคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นผู้กำหนดการเสียสิทธิและหลักเกณฑ์และวิธีการเสียสิทธิดังกล่าว โดยไม่ต้องผ่านกระบวนการตรากฎหมายของรัฐสภา จึงไม่เป็นไปตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 68 และ มาตรา 334(1) ดังนั้น พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2541 มาตรา 23 จึงเป็นบทบัญญัติที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ และเป็นอันใช้บังคับมิได้ ตามรัฐธรรมนูญมาตรา 6

2. คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ 49/2542 ลงวันที่ 5 ตุลาคม 2542

วินิจฉัยว่าสมาชิกภาพการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ของนายชาญชัย อิสระเสนารักษ์ สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 96 เพราะขาดคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งซึ่งมีบิดาเป็นคนต่างด้าว ด้วยเหตุเกี่ยวกับวุฒิการศึกษา

3. คำวินิจฉัยที่ 5 / 2543 วันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2543

ประธานรัฐสภาขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญมาตรา 266 กรณีคณะกรรมการการเลือกตั้งไม่รับสมัครบุคคลซึ่งสมัครสมัครเข้ารับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภา เพราะมีลักษณะต้องห้ามมิให้สมัครรับเลือกตั้ง เนื่องจากเป็นเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ ศาลรัฐธรรมนูญได้วินิจฉัยอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้งในเรื่องนี้ว่า “การที่คณะกรรมการการเลือกตั้งวินิจฉัยคำว่า “เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ” ในรัฐธรรมนูญมาตรา 109 (11) อันเป็นลักษณะต้องห้ามอย่างหนึ่งของบุคคลที่จะใช้สิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาตามรัฐธรรมนูญมาตรา 126(4) จึงเป็นการวินิจฉัยโดยคำในบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญ ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งย่อมมีอำนาจวินิจฉัยได้ แต่เมื่อการวินิจฉัยนั้นเกิดเป็นปัญหาโต้แย้งและประธานรัฐสภาส่งเรื่องมายังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญมาตรา 266 ศาลรัฐธรรมนูญก็มีอำนาจวินิจฉัยคำว่า “เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ” ในรัฐธรรมนูญมาตรา 109(11) ซึ่งจะเป็นเด็ดขาดและมีผลผูกพันรัฐสภา คณะรัฐมนตรี ศาล และองค์กรอื่นของรัฐ ตามรัฐธรรมนูญมาตรา 268” และศาลได้ระบุในตอนท้ายของคำวินิจฉัยว่า “ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งวินิจฉัยว่าบุคคลซึ่งดำรงตำแหน่งกรรมการ อนุกรรมการ จำนวน 27 ตำแหน่ง เป็นเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐนั้น ไม่สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญมาตรา 109(11) แต่ที่วินิจฉัยว่าบุคคลที่ดำรงตำแหน่งผู้พิพากษาสมทบเป็นเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐนั้นชอบด้วยรัฐธรรมนูญมาตรา 109(11)แล้ว

4. คำวินิจฉัยที่ 13 / 2543 วันที่ 7 มีนาคม 2543

คณะกรรมการการเลือกตั้งขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยกรณีอำนาจหน้าที่ระหว่างคณะกรรมการการเลือกตั้งกับศาลยุติธรรม เนื่องจากศาลแพ่งหรือศาลจังหวัดได้วินิจฉัยว่าการเพิกถอนการสมัครของผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งซึ่งปฏิบัติตามคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้งจะกระทำมิได้ เพราะพ้นระยะเวลาที่ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งจะตรวจสอบและสอบสวนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ.2541 มาตรา 32 แล้ว โดยศาลรัฐธรรมนูญได้วินิจฉัยว่า “พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ.2541 มาตรา 34 ที่ให้อำนาจศาลจังหวัดหรือศาลแพ่งวินิจฉัยคำร้องของผู้สมัครที่ไม่มีชื่อในประกาศของผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำเขต

เลือกตั้ง โดยให้วินิจฉัยว่าให้รับสมัครหรือไม่ และให้คำสั่งศาลเป็นที่สุด ศาลจังหวัดหรือศาลแพ่งมีอำนาจในการวินิจฉัยและมีคำสั่งตามมาตรา 145(3) แต่เป็นการวินิจฉัยเฉพาะการดำเนินการของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งเพียงว่าให้รับหรือไม่รับสมัครเท่านั้น ซึ่งเป็นการใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ แต่ถ้าเป็นกรณีที่มีปัญหาหรือข้อโต้แย้งเกิดขึ้นตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญฯ ดังกล่าวและคณะกรรมการการเลือกตั้งใช้อำนาจตามรัฐธรรมนูญมาตรา 145(3) แล้ว กรณีจะต้องบังคับให้เป็นไปตามคำวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการการเลือกตั้งเพราะเป็นอำนาจที่รัฐธรรมนูญซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศได้บัญญัติให้อำนาจไว้แก่คณะกรรมการการเลือกตั้งในกรณีที่ศาลจังหวัดหรือศาลแพ่งใช้อำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ.2541 มาตรา 34 พิจารณาการดำเนินการของผู้อำนวยความสะดวกการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งในชั้นการสมัครรับเลือกตั้ง ตามมาตรา 32 และมีคำสั่งให้รับหรือไม่รับสมัคร จึงเป็นเพียงการวินิจฉัยอำนาจของผู้อำนวยความสะดวกการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งไม่ได้วินิจฉัยอำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยเฉพาะกรณีที่ศาลแพ่งมีคำสั่งตามคดีหมายเลขแดงที่ สว 2 / 2543 นั้น ไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งใช้อำนาจในการสืบสวนสอบสวนและวินิจฉัยชี้ขาดตามรัฐธรรมนูญมาตรา 145(3) กรณีจึงไม่เป็นการก้าวล่วงการใช้อำนาจของคณะกรรมการการเลือกตั้ง”

5. คำวินิจฉัยที่ 24 / 2543 วันที่ 15 มิถุนายน 2543

ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญมาตรา 198 กรณีมีปัญหาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ก่อนประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2543 โดยศาลได้วินิจฉัยว่า “...รัฐธรรมนูญมาตรา 276 วรรคหนึ่ง...เป็นบทบัญญัติที่ให้อำนาจศาลปกครองในการพิจารณาวินิจฉัย “ความชอบด้วยกฎหมาย” ของการกระทำของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือกำกับดูแลของรัฐบาล ดังนั้น อำนาจหน้าที่ของศาลปกครองในการพิจารณาวินิจฉัยเรื่องและผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาเสนอตามรัฐธรรมนูญมาตรา 198 วรรคหนึ่ง จึงต้องหมายความถึงเรื่องของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อยู่ในบังคับบัญชาหรือในกำกับดูแลของรัฐบาลเท่านั้น คณะกรรมการการ

เลือกตั้งเป็นองค์การที่มีขึ้นตามรัฐธรรมนูญหมวด 6 ส่วนที่ 4 มิใช่หน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อยู่ใบบังคับบัญชาหรือในกำกับดูแลของรัฐบาลดังเช่นที่กล่าว ดังนั้นระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งออกโดยคณะกรรมการการเลือกตั้งจึงไม่อยู่ในอำนาจการพิจารณาวินิจฉัยของศาลปกครอง การพิจารณาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญของระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ออกโดยคณะกรรมการการเลือกตั้งจึงเป็นอำนาจหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญ...” ในตอนท้ายศาลได้วินิจฉัยว่าระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งที่กำหนดว่า ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่ประกาศผลการเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้ใดเกินกว่าหนึ่งครั้ง คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจวินิจฉัยโดยใช้คะแนนเสียงเอกฉันท์ให้ถือว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้นั้นมิได้เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งอีก “เป็นระเบียบที่มีข้อความอันเป็นการจำกัดสิทธิของบุคคลผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งและเป็นการเพิ่มเติมลักษณะต้องห้ามของบุคคลผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งซึ่งรัฐธรรมนูญมาตรา 126 มิได้ให้อำนาจไว้ ศาลรัฐธรรมนูญจึงวินิจฉัยว่าระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งดังกล่าวไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญเพราะขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ”

6 คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ 54-55/2543 ลงวันที่ 31 ตุลาคม 2543

วินิจฉัยว่า ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่....) พ.ศ....มาตรา 17 ที่เพิ่มความ เป็น มาตรา 85/1 ซึ่งมีบทบัญญัติให้อำนาจคณะกรรมการการเลือกตั้ง สั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้สมัครที่กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้ง เป็นการเพิกถอนก่อนประกาศผลการเลือกตั้ง มาตรา 85/9 ซึ่งมีบทบัญญัติให้อำนาจคณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ถ้าปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าก่อนได้รับเลือกตั้ง สมาชิกผู้นั้นทำการโดยไม่สุจริตหรือได้รับการเลือกตั้งมาโดยไม่สุจริต อันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้ง เป็นการสั่งเพิกถอนหลังประกาศผลเลือกตั้งและมาตรา 85/3 ซึ่งมีบทบัญญัติว่า การที่คณะกรรมการการเลือกตั้งจะวินิจฉัยเพิกถอนทั้งสองกรณี ต้องผ่านการพิจารณาของคณะกรรมการตรวจข้อซึ่งประกอบด้วยประธาน กกชฎทุกคณะ ตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการ กกชฎีกาก่อน ไม่ขัดต่อหลักการแบ่งแยกการใช้อำนาจอธิปไตยตามรัฐธรรมนูญมาตรา 3 และไม่มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา 29 มาตรา 30 มาตรา 233 มาตรา 234 และมาตรา 271

7.คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ 54-55/2543 ลงวันที่ 31 ตุลาคม 2543

วินิจฉัยว่า ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่....) พ.ศ.....มาตรา 17 ที่เพิ่มความ เป็น มาตรา 85/1 ซึ่งมีบทบัญญัติให้อำนาจคณะกรรมการการเลือกตั้ง สั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของผู้สมัครที่กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายเกี่ยวกับการเลือกตั้ง เป็นการเพิกถอนก่อนประกาศผลการเลือกตั้ง มาตรา 85/9 ซึ่งมีบทบัญญัติให้อำนาจคณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ถ้าปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าก่อนได้รับเลือกตั้ง สมาชิกผู้นั้นทำการโดยไม่สุจริตหรือได้รับการเลือกตั้งมาโดยไม่สุจริต อันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย เกี่ยวกับการเลือกตั้ง เป็นการสั่งเพิกถอนหลังประกาศผลเลือกตั้งและมาตรา 85/3 ซึ่งมีบทบัญญัติ ว่า การที่คณะกรรมการการเลือกตั้งจะวินิจฉัยเพิกถอนทั้งสองกรณี ต้องผ่านการพิจารณาของ คณะกรรมการตรวจสอบซึ่งประกอบด้วยประธานกฤษฎีกาทุกคณะ ตามกฎหมายว่าด้วย คณะกรรมการกฤษฎีกาก่อน ไม่ขัดต่อหลักการแบ่งแยกการใช้อำนาจอธิปไตยตาม รัฐธรรมนูญ มาตรา 3 และไม่มีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา 29 มาตรา 30 มาตรา 233 มาตรา 234 และมาตรา 271

8.คำวินิจฉัยที่ 52 / 2546 วันที่ 30 ธันวาคม 2546

คณะกรรมการการเลือกตั้งขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยอำนาจหน้าที่ของ คณะกรรมการการเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญมาตรา 145 วรรคหนึ่ง (3) กรณีคำสั่งศาลปกครอง สูงสุดที่ 84 / 2544 ลงวันที่ 30 ตุลาคม 2544 ได้วินิจฉัยว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งและ คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งอาจถูกดำเนินคดีในศาลปกครองได้ ตามที่นายโกวิท สุรัสวดี ผู้สมัครสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตเลือกตั้งที่ 30 ได้ฟ้องคณะกรรมการการเลือกตั้งและ คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ 30 ต่อศาลปกครองกลาง โดยกล่าวหาว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งที่ 30 มีพฤติการณ์สื่อเจตนาที่จะทำให้เกิดการทุจริต ในการเลือกตั้งขอให้ศาลปกครองกลางมีคำสั่งว่าคำสั่งของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขต เลือกลงมีชอบด้วยกฎหมายและขอให้เพิกถอนคำสั่ง ซึ่งศาลปกครองกลางได้วินิจฉัยว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งได้ใช้อำนาจวินิจฉัยชี้ขาดไปตามมาตรา 145 วรรคหนึ่ง (3) ของ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2540 ที่ให้อำนาจไว้ อันเป็นอำนาจหน้าที่ที่มีสภาพ

เด็ดขาด ศาลไม่มีอำนาจรับคำฟ้องนี้ไว้พิจารณาหรือมีคำสั่งเป็นอย่างอื่นได้ จึงมีคำสั่งไม่รับคำฟ้องคดีนี้ไว้พิจารณา⁽¹⁾ ผู้ฟ้องจึงได้อุทธรณ์คดีต่อศาลปกครองสูงสุดและศาลปกครองสูงสุดได้มีคำสั่งให้รับคดีไว้พิจารณา คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงเสนอเรื่องให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณา ศาลรัฐธรรมนูญได้วินิจฉัยคดีนี้ว่า “การที่คณะกรรมการการเลือกตั้งใช้อำนาจหน้าที่สืบสวนสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงและวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาหรือข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้นตามกฎหมายมาตรา 144 วรรคสองเป็นลักษณะการใช้อำนาจหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญอันมีผลให้การวินิจฉัยชี้ขาดของคณะกรรมการการเลือกตั้งที่ใช้อำนาจหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญมาตรา 145 วรรคหนึ่ง (3) ถือเป็นยุติมิใช่เป็นการใช้อำนาจทางบริหารหรือทางปกครองตามที่กล่าวอ้างแต่อย่างใด”

9. คำวินิจฉัยที่ 9 / 2549 วันที่ 8 พฤษภาคม 2549

ศาลรัฐธรรมนูญได้วินิจฉัยว่าการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปเมื่อวันที่ 2 เมษายน 2549 เป็นการเลือกตั้งที่ไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ และได้วินิจฉัยอำนาจหน้าที่ในการจัดการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้งว่า “คณะกรรมการการเลือกตั้งในฐานะผู้ใช้อำนาจควบคุมและดำเนินการจัดหรือจัดให้มีการเลือกตั้งย่อมมีอำนาจพิจารณาดำเนินการสั่งการปัญหาดังกล่าว และบางกรณีรัฐธรรมนูญให้อำนาจคณะกรรมการการเลือกตั้งสืบสวนสอบสวนเพื่อหาข้อเท็จจริงและวินิจฉัยชี้ขาดปัญหาหรือข้อโต้แย้งที่เกิดขึ้นตามกฎหมายบางฉบับให้เป็นที่ยุติได้ด้วย ดังปรากฏตามรัฐธรรมนูญมาตรา 145 วรรคหนึ่ง (3) แต่เนื่องจากการจัดการเลือกตั้งเป็นการใช้อำนาจรัฐเพื่อจัดให้มีการเลือกตั้งผู้แทนของปวงชนเข้าไปปกครองประเทศตามการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ ดังนั้น หากมีปัญหาเกิดขึ้นจากการใช้อำนาจในการดำเนินการเกี่ยวกับการเลือกตั้งของคณะกรรมการการเลือกตั้งก็ย่อมอยู่ภายใต้การตรวจสอบขององค์กรฝ่ายตุลาการ รวมทั้งกรณีที่มีการกล่าวอ้างว่าการใช้อำนาจตามรัฐธรรมนูญของคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นที่ยุติ ซึ่งมีความหมายเพียงเป็นการยุติโดยองค์กรอื่นต้องปฏิบัติตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งวินิจฉัยเท่านั้น ไม่ได้หมายความว่าเป็นที่ยุติโดยไม่ต้องถูกตรวจสอบโดยองค์กรตุลาการ ทั้งนี้เพราะคณะกรรมการการเลือกตั้งไม่ได้เป็นองค์กรที่รัฐธรรมนูญมอบหมายให้ใช้อำนาจตุลาการตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้”

10. คำวินิจฉัยศาลรัฐธรรมนูญที่ 49/2542 ลงวันที่ 5 ตุลาคม 2542

วินิจฉัยว่าสมาชิกภาพการเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ของนายชาญชัย อิศระเสนา รักษ์ สิ้นสุดลงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 96 เพราะขาดคุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้งซึ่งมีบิดา เป็นคนต่างด้าว ด้วยเหตุเกี่ยวกับวุฒิการศึกษา

11. คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ที่ 9/2549 ลงวันที่ 8 พฤษภาคม 2549

วินิจฉัยว่า การดำเนินการของคณะกรรมการการเลือกตั้งตามพระราชกฤษฎีกายุบ สภาผู้แทนราษฎร พ.ศ.2549 เฉพาะมาตรา 4 ซึ่งเป็นเรื่องของการกำหนดวันเลือกตั้งตามเหตุแห่ง คำร้องข้อ 1 ในการจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเป็นการเลือกตั้งทั่วไปวันที่ 2 เมษายน 2549 ตลอดจนการเลือกตั้งที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการเลือกตั้งดังกล่าวและการดำเนินการของ คณะกรรมการการเลือกตั้งเกี่ยวกับมติในการจัดคูหาเลือกตั้งตามเหตุคำร้องข้อ 2 เป็นการเลือกตั้ง ที่ทำให้ผลการเลือกตั้งไม่เที่ยงธรรมและไม่เป็นประชาธิปไตยอย่างแท้จริง จึงเป็นการเลือกตั้งที่ไม่ ชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา 2 มาตรา 3 มาตรา 104 วรรคสาม และ มาตรา 144 มาตั้งแต่เริ่มต้น ของกระบวนการจัดการการเลือกตั้ง คือ ตั้งแต่วันกำหนดวันรับสมัครเลือกตั้ง ตลอดจนถึงการรับ สมัครเลือกตั้ง ตลอดไปจนถึงการรับสมัครเลือกตั้ง การลงคะแนนเสียง การประกาศผลการ เลือกตั้ง